

“Llista d’autoavaluació per avaluar la qualitat dels entorns escolars del teu municipi”

Des de la iniciativa [“Entorns escolars Segurs i Saludables”](#) hem desenvolupat 11 indicadors per tal que els municipis, associacions, centres escolars o qualsevol organisme interessat puguin realitzar autoavaluacions sobre l'estat dels entorns escolars i el foment de la mobilitat activa, sostenible i autònoma dels nens, nenes i adolescents en els seus municipis.

Aquests 11 indicadors, vinculats a les propostes de la iniciativa "*Entorns escolars Segurs i Saludables*", s'han dissenyat per tal que cada municipi o organisme/agent interessat faci una avaluació inicial i periòdica (cada 2 anys) per conèixer inicialment en quin estadi es troben els entorns escolars avaluats, i seguidament poder veure el progrés al llarg de el temps. Així el municipi pot anar prenent consciència dels aspectes que cal millorar per arribar a la situació "ideal". Cal destacar que aquests indicadors són una simplificació, i que se'n podrien utilitzar molts més, però creiem que són suficients i factibles d'aplicar. A més, permeten tenir una idea de la situació a cada municipi i també conscienciar de la necessitat de prendre mesures concretes, així com oferir eines perquè es duguin a terme els canvis necessaris (veure la secció "Què més pots fer?" al web de la iniciativa).

COM FUNCIONA?

Participar és molt senzill; l'objectiu és que els municipis, centres escolars o associacions (AFAs, ONG ...) puguin realitzar l'autoavaluació a partir d'indicadors relativament fàcils d'obtenir i de reportar. El mecanisme de participació és diferent per als ajuntaments que per als centres escolars o associacions. De moment estem en fase de disseny i testeig de l'eina, així que agraïm la vostra participació i les vostres aportacions i comentaris. Us animeu a participar?

SI ETS UN AJUNTAMENT

Els municipis interessats a participar **ompliran el formulari** preparat per a tal fi, indicant les dades de contacte, població total del municipi, el nombre d'alumnes per franja d'edat en el municipi en el moment de contestar l'enquesta, així com el nombre total de centres escolars per etapa educativa i les dades dels col·legis i instituts (en format Excel: nom de l'escola o institut, coordenades, nombre d'alumnes totals, si té primària, secundària o ambdues). Aquestes dades són útils a l'hora de tenir una idea de les característiques dels municipis participants i realitzar estadístiques. Així mateix, els municipis han d'indicar el nivell de compliment per a cada indicador (totes són variables contínues excepte l'indicador nº10). Dos anys després de la primera autoavaluació, es contactarà als municipis perquè tornin a realitzar-la, i així successivament en els següents anys.

Important: un cop omplert el formulari, si us plau feu arribar un correu a mireia.gascon@isglobal.org informant de que l'heu omplert.

Si NO ETS UN AJUNTAMENT

Les associacions o centres interessats a participar **ompliran el formulari** preparat per a tal fi, indicant les dades de contacte, així com informació addicional si es disposa d'ella, que és útil a l'hora de tenir una idea de les característiques del municipi o entorn escolar. Així mateix, s'indicarà el nivell de compliment per a cada indicador (totes són variables contínues excepte l'indicador nº10). Proposem que l'autoavaluació sigui cada dos anys, per anar valorant si hi ha millores en els entorns escolars. Important: alguns indicadors estan pensats perquè es reportin a escala municipal; en aquest cas, a l'hora de reportar, indiqui "No aplica".

Important: un cop omplert el formulari, si us plau feu arribar un correu a mireia.gascon@isglobal.org informant de que l'heu omplert.

ELS 11 INDICADORS DE LA INICIATIVA “Entorns escolars Segurs i Saludables”

www.entornosescolares.es

Proposta de la iniciativa “Entorns escolars Segurs i Saludables” associada l'indicador	Nº de l'indicador	Descripció de l'indicador	Exemples de com reportar la informació de l'indicador
1. Substituir les zones d'aparcament que es trobin dins el recinte escolar per àrees d'estada i de joc.	1	Percentatge de centres escolars sense aparcament de cotxes dins del recinte escolar.	<i>Del total de recintes escolars, un 80% no té aparcament de cotxes o motos dins del recinte escolar.</i>
2. Reservar a tots els recintes educatius, o en els seus voltants, un espai segur per a l'aparcament de bicicletes, patins i patinets per incentivar la mobilitat activa al centre.	2	Percentatge de centres escolars amb aparcament segur per a bicicletes, patins i patinets.	<i>Del total de recintes educatius, un 20% tenen aparcament segur per a bicicletes, patins i patinets.</i>
3. Revegetar els patis escolars amb arbrat i plantes que proporcionin ombra, frescor i color a aquests espais, millorin la qualitat de l'aire i esmorteixin el soroll.	3	Percentatge de centres escolars que tenen horts escolars, cobertes verdes, jardí, jardí vertical, sostres verds, etc. (qualsevol aplica).	<i>Del total de recintes educatius, un 45% té hort escolar, cobertes verdes o jardí, jardí vertical, sostres verds, etc.</i>

<p>4. Limitar l'aparcament i el trànsit als carrers de l'entorn i, molt especialment, als voltants de les entrades als centres.</p>	<p>4</p>	<p>Percentatge de centres escolars que en el seu entorn s'han pres mesures de calmat de trànsit motoritzat per reduir la velocitat (màxim 20km/h) i el nombre de vehicles.</p>	<p><i>Del total de recintes educatius, un 80% té mesures clares pel calmat de tràfic (e.g. velocitat màxima 20 km/h).</i></p>
	<p>5</p>	<p>Percentatge de centres escolars que tenen limitat l'aparcament de cotxes o motos a prop de l'entrada.</p>	<p><i>Del total de recintes educatius, un 60% limita l'aparcament (només es permet càrrega i descàrrega de proveïdors).</i></p>
<p>5. Vigilar i fer complir estrictament la normativa viària a l'entrada i sortida dels estudiants per tal que l'entorn escolar sigui un espai segur i de convivència.</p>	<p>6</p>	<p>Atès que no hi ha incidents i es respecten les normes, percentatge d'entorns escolars que NO necessiten presència policial/agents cívics per gestionar l'entrada i sortida.</p>	<p><i>Només en un centre escolar dels 15 existents (6.7%) es precisa de presència policial</i></p>
<p>6. Prioritzar la mobilitat de vianants i ciclistes en el viari de l'entorn escolar: crear corredors d'accés lliures de cotxes, fomentar la presència de vegetació i aigua, i promoure zones d'estada, de trobada i de joc a l'espai públic.</p>	<p>7</p>	<p>Percentatge de centres escolars amb un projecte de camí escolar implementat. El projecte de camí escolar ha de seguir els <u>estàndards marcats per la DGT</u> (segurs, sostenibles, saludables, amb autonomia).</p>	<p><i>Del total de centres escolars, el 40% té implementat el projecte de camins escolars seguint els criteris establerts per la DGT</i></p>

	8	Del total de km de carrers en un radi de 1000 m al voltant de cada centre escolar, indicar el percentatge de km de carrils bici segregats (sense cotxes) que permeten l'ús autònom per part de la infància i adolescència.	<i>Del total de km de carrers en un radi de 1000m al voltant dels centres escolars, hi ha un 5% km de carrils bici segregats</i>
Indicador no associat a una proposta concreta de la iniciativa	9	Percentatge de centres escolars que participen en programes educatius de promoció de l'ús quotidià de la bicicleta i seguretat vial (<u>veure referència</u>).	<i>El 60% dels estudiants de 4t de primària participen en el programa educatiu (especificar el programa)</i>
Indicador no associat a una proposta concreta de la iniciativa	10	El municipi té limitada, per ordenança municipal, la velocitat màxima a 30 km/h de forma generalitzada a tot el municipi (no només el que estableix la nova normativa de la DGT) i es fa complir la normativa mitjançant control de velocitat.	<i>Sí, excepte a les vies de doble carril</i>
Indicador no associat a una proposta concreta de la iniciativa	11	Percentatge d'estudiants de primària i secundària del municipi que van de manera autònoma (sense l'acompanyament d'un adult) al centre escolar, ja sigui caminant, en patinet o en bici.	<i>El 60% dels estudiants van sols al centre escolar</i>

EXEMPLES QUE INCLOUEN AQUESTES MESURES SÓN:

- la peatonalització de carrers adjacents al voltant del recinte escolar,
- la presència de voreres que compleixen la normativa d'accessibilitat,
- la senyalització amigable amb la infància i col·locació d'altres elements urbans que milloren la "caminabilitat" i l'ús d'estança.
- Per exemple, hi ha passos de vianants a totes les cruïlles, hi ha senyalització de limitació de velocitat, les senyalitzacions són automàtiques (és a dir, no cal prémer per activar –en el cas dels semàfors) i dissenyades i construïdes per ser visibles a l'altura de la infància i adolescència i adaptada a la infància i adolescència amb qualsevol tipus de discapacitat auditiva, visual o cognitiva (per exemple, no hi ha contenidors que afectin la visibilitat i seguretat en els passos de vianants). Així mateix, també hi ha més criteris establerts per la ["National Association of City Transportation Officials" \(NATCO\)](#).

DEFINICIONS

- **Entorns escolars:** aquest concepte indica la relació dels centres escolars amb el seu barri i amb el municipi. Inclou les condicions urbanístiques de l'espai que envolta el centre (voreres, creuaments, mobiliari, vegetació, etc.); les condicions de seguretat (densitat i velocitat del trànsit, vitalitat urbana, activitats properes i xarxes veïnals, etc.); així com l'accessibilitat i les condicions de les vies d'accés per arribar a l'escola (infraestructura de vianants i ciclista, xarxes de transport públic, etc.)
- **Aparcament segur per a bicicletes, patins, etc.:** un aparcament segur és aquell que garanteix la salvaguarda i el bon estat dels vehicles, tant perquè la seva ubicació i condicions eviten la sostracció o el vandalisme, així com la seva protecció enfront de les condicions climàtiques, especialment en zones de molta pluja. Un bon aparcament escolar ha de ser molt accessible (prop de l'entrada i amb rampes si cal salvar desnivells), si pot ser a l'interior del centre i en un lloc controlat. Al [Manual de l'IDAE](#) s'especifiquen els criteris per als aparcaments de bicicleta: seguretat, polivalència, accessibilitat, ubicació, estabilitat, comoditat, protecció climàtica, cost i manteniment ([veure exemple](#)).
- **Promoció seguretat viària i sostenible:** Crear condicions perquè nenes i nens visquin en un entorn on es compleixen les normes de seguretat viària i els modes actius són afavorits i respectats en la jerarquia urbana, per tal que elles i ells es puguin moure amb llibertat i seguretat.